

I ’’sturbåt’’ över Stamnäs fjärden

Solleröborna har i århundraden varit hänvisade till båtar, utom vintertid, för att komma till sina fäbodrar och arbeten på fastlandet. Broförbindelse fanns inte förrän på 1890 talet. Att solleröborna blev skickliga båtbyggare var helt naturligt. Nu var det inte bara små roddbåtar och kyrkbåtar som byggdes på Sollerön utan även en helt annan båttyp som säkert funnits sedan fäbodarna anlades och kreaturen skulle fraktas till fastlandet. Det är den s k ’’sturbåten’’. Tyvärr har denna båttyp så helt försvunnit att vi inte ens har resterna kvar av en båt. Den båt som finns på Lövnäs i Gesunda är ej utformad på samma sätt som de ’’sturbåtar’’ som användes mellan Sollerön och fastlandet. Troligen har båten vid Lövnäs använts vid färd ut till någon av de mindre holmarna. Vi som minns hur en sturbåt såg ut vet att den hade en tvärbak som fälldes ner när båten lagt till vid en brygga. Dessa bryggor var mycket välbyggda av sten och sammanhållna av kraftiga stockar. Det var mycket lätt att backa in till bryggan, fälla ner aktern och leda över en häst eller en ko. Det rymdes många kor, får och getter i en ’’sturbåt’’. Vädret bestämde hur mycket man kunde lasta, var det risk för oväder lastades mindre. Och det är en sådan färd som här skall berättas om.

Inne i stugan i Måsullgården går husbonden Markus-Ull fram och tillbaka. Han går fram till fönstret, som vetter mot väster, tar ner ’’mäsingklockan’’ som hänger på en spik och stoppar klockan i västfickan. Vidare tar han båtnyckeln och går ut. Det är nämligen så att han skall göra sig en vända hem till Sollerön innan han skall ’’buffra’’ på allvar.

Han går med kraftiga steg ner mot Björka fäbodrar och vidare ner till Stamnäs båtplats. Nyss har en ’’sturbåt’’ med kor och småboskap lämnat bryggan vid Stamnäs och börjat färden mot Sollerön. Markus-Ull

kastar en blick österut mot Rättvik och ser då hur det mörknar och stormen tilltar. Självt är han ej det minsta rädd i sin kraftiga roddbåt men han börjar känna sig litet orolig för "sturbåten", då denna redan börjat få känning av stormen.

Nu ser han att "sturbåten" ej kan hålla kursen mot Tållnäsbyruggan utan börjar driva västerut. Och nu först blir den vana roddaren Markus-Ull starkt oroad. "Sturbåten" har nu i den starka vinden börjat driva mot Gesundalandet, mot Mångnäs, där Mångån går ut i Siljan. Markus-Ull försöker att komma allt närmare "sturbåten" för att kunna vara till någon hjälp.

Det är nu som det sker ett under, ett under som inte ens Markus-Ull under sitt långa liv varit med om. Som genom ett trollslag kastar vinden om från sydost till nordväst. Och detta sker så hastigt att det rentav bildas "tuvor" på vågorna. Detta blir räddningen för "sturbåten" som nu kan återta sin kurs mot Tållnäs. Där är det två glada parter som träffas efter en färd som ingen av dem varit med om förut.

Svenjoan